

Brüssel, 6. juuni 2024
(OR. en)

10602/24

LIMITE

JAI 926
MIGR 254
ASIM 51
SOC 416
EMPL 240
EDUC 198
CODEC 1414
IA 134

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0404(COD)

I/A-PUNKTI MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee (COREPER II)/nõukogu
Eelmise dok nr:	9855/1/24 REV 1
Komisjoni dok nr:	15550/23 + ADD 1
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse ELi talendireserv – Üldine lähenemisviis

I. TAUST

1. Oskustöölise ja andekate inimeste liikuvust käsitleva paketi osana esitas komisjon 16. novembril 2023. aastal nõukogule järgmise ettepaneku: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse ELi talendireserv¹.

¹ 15550/23 + ADD 1.

2. Ettepaneku eesmärk on kehtestada kogu ELi hõlmav platvorm ehk ELi talendireserv, mis peaks aitama hõlbustada rahvusvahelist värbamist, viies ELi tööandjad kokku kolmandate riikide tööotsijatega kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealadel. Ettepanekus sätestatakse kohaldamisala, IT-süsteemi struktuur, juhtimisstruktuur, normid kolmandatest riikidest pärit tööotsijatele ja tööandjate osalemine ELi talendireservis ning ELi talendireservi üldine toimimine, sealhulgas teabe pakkumine ja tugiteenused.
3. Kõnealune määruse eelnõu tugineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 79 lõike 2 punktile a (seadusandlik tavamenetlus).
4. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esitas oma arvamuse 25. aprillil 2024². Euroopa Regioonide Komitee otsustas ettepaneku kohta arvamust mitte esitada.
5. Integratsiooni, rände- ja väljasaatmise töörühm (vastuvõtmine) arutas ettepanekut oma 2023. aasta 6. detsembri ning 2024. aasta 10. jaanuari, 6. veebruari, 8. märtsi, 8. aprilli ja 2. mai koosolekutel. JSK nõunikud (IMEXi töörühm (vastuvõtmine)) arutas ettepanekut 30. mail 2024 ning jõudis käesoleva märkuse lisas esitatud teksti suhtes kokkuleppele.
6. Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Iirimaa 5. märtsi 2024. aasta kirjaga teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.
7. Euroopa Parlamendis juhtis menetlust kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon (LIBE). Raportööriks määrati Abir Al-Sahlani (Renew Europe).

² *Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata.

II. EESISTUJARIIGI KOMPROMISSTEKSTI PÕHIELEMENDID

8. Kompromisstekstis on säilitatud ELi talendireservi vabatahtlik laad, jättes seega reserviga ühinemise liikmesriikide otsustada. Huvitatud liikmesriigid peaksid teatama oma osalemiskavatsusest komisjonile hiljemalt üheksa kuud ette, nagu komisjon on kavandanud (artikkel 3).
9. Võrreldes komisjoni ettepanekuga, ei kohaldata määrust enam tööandjate, rendiagentuuride, eratööhõivebüroode ja tööjõudu vahendavate asutuste suhtes automaatselt. Liikmesriigid võivad komisjonile oma ELi talendireservis osalemise kavatsusest teatamise ajal ära märkida, mis liiki üksustel on lubatud ELi talendireservis osaleda (artiklid 2 ja 3).
10. Kompromissteksti on samuti lisatud võimalus ELi talendireservis osalemine lõpetada ning kehtestatud on mitmed reeglid ja kaitsemeetmed, et tagada mehhanismi stabiilsus ja toimimine (artikkel 3). Liikmesriigid peaksid teatama oma otsusest komisjonile hiljemalt kuus kuud enne kuupäeva, mil nad kavatsevad osalemise lõpetada, ning liidu rahastamise tühistamist ja rahaliste vahendite tagasinõudmist käsitlevaid norme kohaldatakse vastavalt.
11. Artiklis 4 selgitatakse, et ELi talendireservi saavad oma vabade töökohtade avaldamiseks kasutada ainult osalevad tööandjad ja osalevad üksused, mis asuvad nendes osalevates liikmesriikides, kus tööotsija üldjuhul töötama hakkab. Selle eesmärk on tagada õiglase värbamise tavad ning kehtivate õigusnormide ja kohtupraktika järgimine osalevate tööandjate ja muude osalevate üksuste poolt. Lisaks peatatakse osalevate tööandjate ja muude osalevate üksuste ELi talendireservile juurdepääs või selle andmisest keeldutakse või see tühistatakse asjakohaste liidu ja riigisiseste õigusnormide ja tavade rikkumise korral ning selle tulemusena lakkavad nende vabad töökohad viivitamata olemast ELi talendireservi IT-platvormil nähtavad (artiklid 10 ja 13).

12. Artiklis 12 sätestatakse, et ELi talendireservi IT-platvorm hõlbustab nende töötajate värbamist, kes on saanud toetust oskuste arendamiseks ja valideerimiseks kas talendipartnerluse või osalevate liikmesriikide ja partnerriikide vahel kokku lepitud riikliku raamistiku kontekstis. Töötajatel on võimalik siduda oma profiil nende raamistikega ning nende profiilid tähistatakse ELi talendireservi IT-platvormil vastavalt. Seetõttu ei ole komisjoni kavandatud nn ELi talendipartnerluspass enam asjakohane ja seda ei ole kompromisstekstis säilitatud.
13. Mis puutub määruse lisa sätestatud, kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelus liikmesriikide poolt tehtavatesse kohandustesse, siis võivad ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid teatada sellistest kohandustest ELi talendireservi sekretariaadile iga kuue kuu järel, mitte kord aastas, nagu komisjon algselt kavandas.
14. Selleks et teha eri liikmesriikides kohaldatavad asjakohased normid hõlpsasti kättesaadavaks, säilitatakse kompromisstekstis liikmesriikide kohustus anda ELi talendireservi IT-platvormil internetipõhist teavet värbamis-, sisserände- ja tunnustamismenetluste kohta (artikkel 17). Seoses töötajatega, kes on valitud vabale töökohale, peaksid ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid andma konkreetset teavet muu hulgas perekonna taasühinemise menetluste ja pereliikmete õiguste kohta, kolmandate riikide kodanike õiguste ja kohustuste kohta ning riiklike integratsioonimeetmete kohta, kuid ilma kohustuseta anda personaalset abi kaasneda võiva suure halduskoormuse tõttu.
15. Lisaks on artiklis 19 säilitatud osalevate liikmesriikide võimalus kehtestada kiirendatud sisserändemenetlused kooskõlas riigisisese õigusega. Nende sätete vabatahtlikku laadi on tugevdatud. Kompromisstekstis selgitatakse samuti, et ELi talendireservi IT-platvormi kaudu vabale töökohale valimine ei garanteeri, et osalev liikmesriik väljastab tööloa, viisa või elamisloa.

III. KOKKUVÕTE

16. Eesistujariik leiab, et kompromiss kujutab endast õiglast ja tasakaalustatud lähenemisviisi, milles võetakse arvesse enamiku liikmesriikide väljendatud seisukohti.
17. Seetõttu palutakse alaliste esindajate komiteel:
 - a) kinnitada käesoleva märkuse lisa³ esitatud teksti suhtes saavutatud kokkulepe ning
 - b) soovitada nõukogul ühel oma järgmisel istungil käesoleva märkuse lisa esitatud üldise lähenemisviisi suhtes A-punktina kokku leppida, et eesistujariik saaks selle alusel institutsioonidevahelisi läbirääkimisi pidada.

³ Algse ettepanekuga võrreldes tehtud muudatused on märgitud **paksus kirjas** või nurksulgudega [...].

2023/0404 (COD)

Ettepanek:

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, MILLEGA LUUAKSE
ELi TALENDIRESERV**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 79 lõike 2 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁴,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust⁵,

võttes arvesse Euroopa Andmekaitseinspektori arvamust⁶,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

⁴ ELT C [...], [...], lk [...].

⁵ ELT C [...], [...], lk [...].

⁶ ELT C [...], [...], lk [...].

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit ja selle liikmesriigid seisavad silmitsi töajõupuuduse ja oskuste nappusega paljudes sektorites ja paljudel kutsealadel, sealhulgas rohe- ja digipöörde seisukohast olulistes sektorites ja kutsealadel. Ulatuslik töajõupuudus ja oskuste nappus ehituse, tervishoiu, külaliskeskkonnajärgse, transpordi, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning teaduse, tehnoloogia, inseneriteaduse ja matemaatika valdkonnas on pikaajaline ning seda on süvendanud nii COVID-19 pandeemia kui ka rohe- ja digipöörde kiirenemine. Demograafilisi probleeme arvestades võib eeldada, et töajõupuudus jääb püsima ja süveneb tõenäoliselt veelgi.
- (2) Töajõupuudusega tegelemine nõuab liidu ja liikmesriikide tasandi terviklikku lähenemisviisi, mis hõlmab esmajärjekorras väiksema tööturul osalemise määraga rühmade potentsiaali paremat täielikku ära kasutamist, olemasoleva tööjõu ümber- ja täiendõpet, tööjõu ELi-sisese liikuvuse hõlbustamist, **sealhulgas kasutades paremini ära nõukogu direktiivi 2003/109/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2021/1883 ja EURESe võrgustikku**, ning töötingimuste parandamist ja teatavate kutsealade atraktiivsuse suurendamist. Tööturul esineva nappuse ulatuse ja demograafiliste suundumuste tõttu ei piisa olemasoleva ja eesootava töajõupuuduse ja oskuste nappuse leevendamiseks tõenäoliselt meetmetest, mis on suunatud üksnes kohalikule ja liidu tööjõule. Seepärast on nende meetmete täiendamisel keskse tähtsusega seaduslik ränne, mis peab olema osa lahendusest, et toetada täielikult rohe- ja digipööret.
- (3) Selleks et hõlbustada rahvusvahelist värbamist ja pakkuda kolmandate riikide kodanikele võimalusi töötada kutsealadel, millel valitseb kõikjal ELis töajõupuudus, tuleks luua ELi talendireserv kui kogu liitu hõlmav platvorm, mis koondaks väljaspool liitu elavate kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajate profiilid ning osalevates liikmesriikides asuvate **osalevate** töötajate **ja muude osalevate üksuste** vabad töökohad ning toetaks nende sobitamist.

- (4) Komisjoni soovitusel, milles käsitletakse seaduslike võimaluste kohta kaitse saamist ELis,⁷ julgustatakse liikmesriike looma täiendavaid töövõimalusi rahvusvahelist kaitset vajavate inimeste jaoks ja neid võimalusi toetama⁸. ELi talendireserv võiks samuti toetada täiendavate võimaluste kasutuselevõttu.
- (5) ELi talendireserv peaks püüdma toetada osalevaid liikmesriike olemasolevate ja tulevaste oskuste nappuse ja tööjõupuuduse probleemide lahendamisel kolmandate riikide kodanike värbamise kaudu, kui kohaliku tööjõu rakendamisest ja ELi-sisesest liikuvusest selle eesmärgi saavutamiseks ei piisa. Rahvusvahelise värbamise hõlbustamise vabatahtliku vahendina peaks ELi talendireserv pakkuma huvitatud liikmesriikidele täiendavat ELi tasandi toetust. Selleks tuleks tagada vastastikune täiendavus ja koostalitlusvõime olemasolevate liikmesriigi **ja liidu** algatuste ja platvormidega. ELi talendireservi arendamisel tuleks võtta arvesse liikmesriikide konkreetseid vajadusi, et tagada nende võimalikult laialdane osalemine. „Talent“ on seega mõiste, mis viitab kõikidele oskustele, mida liikmesriikide tööturud võivad vajada.

⁷ Komisjoni 23. septembri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1364 seaduslike võimaluste kohta kaitse saamiseks ELis: ümberasustamise, humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise ja muude täiendavate võimaluste edendamine.

⁸ „Täiendavad võimalused“ on rahvusvahelist kaitset vajavatele isikutele loodavad ohutud ja reguleeritud võimalused, mis täiendavad ümberasustamise tingimusi ja võimaldavad neil isikutel viibida seaduslikult kolmandas riigis, kus nende rahvusvahelise kaitse vajadused on täidetud. Täiendavad töövõimalused lasevad rahvusvahelist kaitset vajavatel isikutel pääseda juurde olemasolevatele töörande võimalustele, kasutada oma oskusi ja aidata leevendada tööjõupuudust vastuvõtvates riikides.

Vt ka <https://www.unhcr.org/complementary-pathways.html>.

- (6) ELi talendireservi eesmärk on osutada teenuseid osalevates liikmesriikides asutatud osalevatele tööandjatele ja muudele osalevatele üksustele [...]. Osalev tööandja on tööandja, kelle vabad töökohad on tema asukohaliikmesriigi riiklik kontaktpunkt avaldanud ELi talendireservi IT-platvormil. Pärast nende vabade töökohtade ELi talendireservi IT-platvormilt eemaldamist ei käsitata asjaomast tööandjat enam osaleva tööandjana. ELi talendireservi võivad olla kaasatud ka muud osalevad üksused. Muu osaleva üksuse mõiste hõlmab rendiagentuure, eratööhõivebüroosid ja tööjõudu vahendavaid asutusi, kelle vabad töökohad on asjaomase muu osaleva üksuse asukohaliikmesriigi riiklik kontaktpunkt avaldanud ELi talendireservi IT-platvormil. Pärast nende vabade töökohtade ELi talendireservi IT-platvormilt eemaldamist ei käsitata asjaomast muud üksust enam muu osaleva üksusena. Rendiagentuuri mõistet kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/104/EÜ artikli 3 lõike 1 punktis b määratletud tähenduses. Eratööhõivebüroo mõistet kasutatakse 1997. aasta ILO konventsioonis nr 181 määratletud tähenduses.
- (6a) Kolmandatest riikidest pärit registreeritud tööotsijad loetakse valituks ELi talendireservis välja kuulutatud vabale töökohale, kui neile pakutakse töökohta, mis võimaldab tööotsijal astuda töösuhtesse ELi talendireservis osalevas liikmesriigis, kus osalev tööandja või muu osalev üksus asub ja kus tööotsija üldjuhul töötama hakkab.

- (7) ELi talendireserv peaks aitama samuti rakendada talendipartnerlusi **ning kolmandas riigis oskuste arendamist ja valideerimist käsitlevaid riiklikke raamistikke.** **Talendipartnerlused** [...] on rände- ja varjupaigaleppe⁹ välismõõtme üks põhiaspekte ning neid [...] rakendatakse kooskõlas komisjoni teatisega oskustöölise ja andekate inimeste ELi meelitamise kohta¹⁰. Liikmesriigi osalemine talendipartnerluses ei tohiks mõjutada tema otsust ELi talendireservis osalemise kohta.
- (8) Selleks et tagada liikmesriikide ametiasutuste piisav esindatus ELi talendireservi juhtrühmas, peaks iga osalev liikmesriik määrama kaks esindajat, kellest üks on tööhõive[...] **valdkonnast** ja teine sisserände[...] **valdkonnast**. **Liikmesriike innustatakse tagama, et nende esindajatele lisaks määratakse kaks asendusliiget, kes asendavad esindajaid nende puudumisel.**
- (9) Tuleks välja töötada ELi talendireservi IT-platvorm, kasutades võimalikult suures ulatuses komisjonile kuuluvat olemasolevat IT-taristut. EURESe raames välja töötatud IT-taristut võiks osaliselt kasutada ka ELi talendireservi IT-platvormi jaoks, sealhulgas võiks vajalike kohandustega üle võtta ühtse koordineeritud kanali ja automaatse sobitamise vahendi [...].
- (10) Asjakohasel juhul tuleks tagada koostoime ELi talendireservi IT-platvormi ning muude liidu tasandi asjakohaste vahendite ja teenuste vahel, sealhulgas seoses juurdepääsuga sellistele koolitusmaterjalidele nagu ELi akadeemia ja koostalitleva Euroopa akadeemia. ELi talendireservi IT-platvormi tuleks kohandada kiiresti ja korrapäraselt uute tehnoloogiasuundumustega ning see peaks uuenduslike funktsioonide ja vahendite kasutuselevõtu kaudu pakkuma tipptasemel IT-teenuseid.

⁹ [COM/2020/609 final](#).

¹⁰ [COM/2022/657 final](#).

(11) Töötajate profiilide ja vabade töökohtade formaadi kujundamisel tuleks kasutada oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatorit (ESCO), mis on sätestatud määrusega (EL) 2016/589,¹¹ millega nähakse ette ametite, oskuste ja pädevuste standardiseeritud terminoloogia ning soodustatakse oskuste ja kvalifikatsioonide läbipaistvust. ESCO klassifikaator peaks toetama kolmandatest riikidest pärit töötajaid, **osalevaid** töötajaid **ja muid osalevaid üksusi** ning ELi talendireservi riiklikke kontaktpunkte võrreldava teabe andmisel töökogemuste, vabade töökohtadega kutsealade ning töötajate pakutavate ja **osalevate** töötajate **ning muude osalevate üksuste** nõutavate oskuste kohta, võimaldades seega kvaliteetset sobitamistsesssi. Võimaluse korral peaksid ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid kasutama vabade töökohtade andmete edastamiseks ELi talendireservi IT-platvormile ESCO formaati. Liikmesriigid, kes ei võta riigis leiduvate vabade töökohtade puhul kasutusele ESCO klassifikaatorit, peaksid koostama vastavustabelid, milles koostalitlusvõime tagamiseks võrreldakse riiklikes süsteemides kasutatavat liigitust ja ESCO klassifikaatorit. Vastavustabelid tuleks teha komisjonile kättesaadavaks ja neid tuleks kasutada vabu töökohti või töötajate profiile käsitleva teabe automaatseks transkodeerimiseks, et võimaldada automaatset sobitamist ühise IT-platvormi kaudu.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/589, milles käsitletakse Euroopa tööturuasutuste võrgustikku (EURESe võrgustik), töötajate juurdepääsu liikuvusteenustele ja tööturgude edasist integratsiooni ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 492/2011 ja (EL) nr 1296/2013 (ELT L 107, 22.4.2016, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/589/oj>).

- (12) ELi talendireservi sekretariaadile ja ELi talendireservi riiklikele kontaktpunktidele tuleks teha ülesandeks tagada ELi talendireservi IT-platvormi otsingu- ja sobitamiskomponentide toimimine. Neid ülesandeid tuleks käsitleda avalikes huvides täidetavate ülesannetena, mille täitmiseks on vaja töödelda isikuandmeid, nagu on osutatud vastavalt määruse (EL) 2018/1725¹² artikli 5 lõike 1 punktis a ja määruse (EL) 2016/679¹³ artikli 6 lõike 1 punktis e. Isikuandmeid tuleks töödelda kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 8 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EL) 2018/1725 ja (EL) 2016/679.
- (13) Andmete töötlemine ELi talendireservi IT-platvormi otsingu- ja sobitamiskomponentide jaoks peaks piirduma isikuandmetega, mis on vajalikud kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajate ning [...] **osalevate** töötajate **ja muude osalevate üksuste** kindlakstegemiseks, et võimaldada otsingut ja sobitamist ELi talendireservi IT-platvormil ning andmete kogumist talendireservi toimimise parandamiseks. See ei tohiks eeldada määruse (EL) 2016/679 artiklis 9 ja määruse (EL) 2018/1725 artiklis 10 osutatud isikuandmete töötlemist.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

- (14) Kolmandatest riikidest pärit registreeritud tööotsijatel peaks olema õigus [...] piirata juurdepääsu oma isikuandmetele, näiteks piirates juurdepääsu oma kontaktandmetele. ELi talendireservi IT-platvormil olevad kolmandatest riikidest pärit registreeritud tööotsijate, [...] **osalevate** tööandjate **ja muude osalevate üksuste** profiilid, mida ei ole kahe aasta jooksul kasutatud, tuleks automaatselt eemaldada. Profiilide eemaldamisel võib säilitada piiratud hulga anonüümseks muudetud andmeid teadusuuringute ja statistika eesmärgil, sealhulgas Euroopa statistika koostamiseks ja kvaliteedi tagamiseks.
- (15) Ilma et see piiraks kohustust teavitada andmesubjekte nende isikuandmete töötlemisest ja nende kui andmesubjektide õigustest vastavalt määruse (EL) 2016/679 artiklitele 12 ja 13 ning määruse (EL) 2018/1725 artiklitele 14 ja 15, peaksid ELi talendireservi sekretariaat ja ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid teavitama registreeritud tööotsijaid, [...] **osalevaid** tööandjaid **ja muid osalevaid üksusi** ka nende õigusest piirata tehniliste vahenditega juurdepääs oma isikuandmetele ja nõuda igal ajal oma profiilis sisalduvate isikuandmete kustutamist või muutmist.

(16) ELi talendireserv peaks aitama kaasa ebaseadusliku rände takistamise eesmärgi saavutamisele, sealhulgas hõlbustades juurdepääsu olemasolevatele seaduslikele võimalustele. ELi talendireservi IT-platvormil ei tohiks lubada oma profiili registreerida nendel kolmandatest riikidest pärit töötajatel, kelle suhtes on tehtud kohtu- või haldusotsus, millega keelatakse neil mõnda liikmesriiki siseneda või seal viibida, või kelle suhtes kehtib sisenemiskeeld vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2008/115/EÜ,¹⁴ sest neil ei ole lubatud liitu siseneda ega seal viibida. Selleks tuleks kolmandatest riikidest pärit töötajatel nõuda, et nad kinnitaksid enne oma profiili ELi talendireservis registreerimist, et nende suhtes ei kohaldata kehtivat keeldu siseneda mõnda liikmesriiki või seal viibida ega keeldu siseneda liidu territooriumile. Samuti tuleks neile esitada teave selle kohta, millised on sellega seoses valeandmete esitamise tagajärjed, **sealhulgas teave asjaomaste töötajate profiilide ELi talendireservi IT-platvormilt kustutamise kohta. Lisaks võib liikmesriikide läbiviidavate sisserändemenetluste ajal teha vajalikke kontrole asjakohastes riiklikes ja ELi andmebaasides, nagu Schengeni infosüsteemis, mis sisaldab hoiatusteateid nende kolmandate riikide kodanike kohta, kellel ei ole õigust Schengeni alale siseneda või seal viibida. ELi talendireservi IT-platvormil tuleks esitada teave selle kohta, et kolmandast riigist pärit töötaja registreerumine ELi talendireservis ei garanteeri, et julgeolekukontrollid on läbi viidud.**

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj>).

- (17) Kolmandatest riikidest pärit töötajad, kes soovivad ELi talendireservis registreeruda, peaksid looma oma profiili, kasutades Europassi¹⁵ profiili koostamise funktsiooni, mis võimaldab luua tasuta profiili ning sisestada asjaomased oskused, kvalifikatsioonid ja töökogemused ühes turvalises veebipõhises asukohas.
- (18) Vajaduse korral tuleks töötaja, [...] **osaleva** tööandja **või muu osaleva üksuse** taotlusel tunnustada osalevates liikmesriikides kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajate kvalifikatsiooni ja valideerida nende oskused kooskõlas riigi õigusnormide ja tavade ning kõigi asjakohaste rahvusvaheliste lepingutega, sealhulgas kutsekvalifikatsiooni vastastikuse tunnustamise kokkulepetega. ELi talendireservi IT-platvormil peaks olema kättesaadav [...] internetipõhine teave kehtivate riiklike tunnustamis- ja valideerimismenetluste kohta **ning** [...] ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid **peaksid andma konkreetset teavet kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajatele, kes on valitud ELi talendireservis välja kuulutatud vabale töökohale.**

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. aprilli 2018. aasta otsus (EL) 2018/646, milles käsitletakse oskuste ja kvalifikatsioonidega seotud paremate teenuste pakkumise ühist raamistikku (ELT L 112, 2.5.2018, lk 42, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2018/646/oj>).

(19) Talendipartnerluste raames **võivad** valitud kolmandate riikide kodanikud **saada** toetust oma oskuste arendamiseks ja valideerimiseks [...]. **Seda oskuste arendamise ja valideerimise programmi võib Euroopa Liit rahaliselt toetada või see võib olla osa kahepoolsest algatusest või liikmesriigi poolt talendipartnerluste kontekstis sõlmitud kokkuleppest. Talendipartnerluse raames arendatud või valideeritud oskusi võib tõendada vastavalt tingimustele, mille määravad kindlaks liikmesriigid selle talendipartnerluse raames, milles nad osalevad. [...]**

(19a) Kolmandatest riikidest pärit töötajad võivad saada toetust ka riiklikest raamistikust, mis käsitlevad oskuste arendamist ja valideerimist kolmandas riigis. Need raamistikud saavad rahalist toetust liikmesriigilt ja/või liidult väljaspool talendipartnerlust. Kolmandas riigis omandatud oskuste sellise riikliku raamistiku kontekstis tunnustamise suhtes kohaldatakse vastava liikmesriigi õigusnorme.

(20) [...] ELi talendireservi sekretariaat peaks ELi talendireservi IT-platvormil avaldama loetelu talendipartnerlustes osalevate kolmandate riikide ja liikmesriikide kohta. ELi talendireservi sekretariaat peaks ELi talendireservi IT-platvormil samuti avaldama loetelu riiklikest raamistikest, mis käsitlevad oskuste arendamist ja valideerimist kolmandas riigis, sealhulgas neis raamistikes osalevatest kolmandatest riikidest, ning teabe konkreetse toetuse kohta, mida antakse nende raamistike raames, mille osalevad liikmesriigid otsustasid ELi talendireserviga siduda.

(21) [...]

(21a) Neil kolmandatest riikidest pärit töötsijatel, kes said talendipartnerluse või kolmandas riigis oskuste arendamist ja valideerimist käsitleva riikliku raamistiku raames konkreetset toetust, peaks olema võimalik siduda oma ELi talendireservi profiil talendipartnerluse või riikliku raamistikuga. Nende profiilid peaksid olema ELi talendireservi IT-platvormil vastavalt tähistatud. Osalevatel tööandjatel ja muudel osalevatel üksustel peaks olema võimalik talendipartnerluses või kolmandas riigis oskuste arendamist ja valideerimist käsitlevas riiklikus raamistikus osalenud registreeritud töötsijate profiile filtreerida. See võib julgustada osalevaid tööandjaid ja muid osalevaid üksusi pakkuma töökohta liidus.

(22) Kõigi ELi talendireserviga seotud tegevuste [...] **puhul tuleks austada** [...] õigust õiglasele ja võrdsele kohtlemisele seoses töötingimustega, miinimumpalgaga, juurdepääsuga sotsiaalkaitsele, koolitusega ning noorte töötajate kaitsega. [...] **Kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetega** [...] peaks ELi talendireserv **ühtlasi** tagama kvaliteetse tööhõive **ja õiglase konkurentsi**.

(23) Rahvusvaheline Tööorganisatsioon (ILO) on oma dokumendis õiglase värbamise üldpõhimõtete ja tegevussuuniste kohta sätestanud mitu nõuet selle kohta, kuidas kaitsta kolmandatest riikidest pärit töötajaid piisavalt ebaõiglase värbamise eest. **ELi talendireservis osalevad või osalenud** tööandjad ja muud üksused peaksid järgima kohaldatavat liidu õigust ja tava. Samuti peaksid **osalevad** tööandjad **ja muud osalevad üksused** kooskõlas direktiiviga **(EL) 2024/1233**,¹⁶ direktiiviga 2014/36/EL,¹⁷ direktiiviga (EL) 2021/1883¹⁸ ja direktiiviga 2016/801/EL¹⁹ tagama, et kolmandatest riikidest pärit töötajaid koheldakse võrdselt osalevate liikmesriikide kodanikega. Kooskõlas direktiiviga (EL) 2019/1152²⁰ peaksid [...] **osalevad** tööandjad **ja muud osalevad üksused** esitama kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajatele töösuhte alguses kirjalikult ja **kergesti** mõistetavas keeles teabe nende töösuhtest tulenevate õiguste ja kohustuste kohta. See teave peaks sisaldama vähemalt andmeid töötamise koha ja töö laadi, töösuhte kestuse, töötasu, tööaja, tasustatud puhkusepäevade ja vajaduse korral muude töötingimuste kohta. **Osalev** tööandja **või muu osalev üksus** ei tohiks nõuda värbamise eest tasu ega keelata töötajat töötada väljaspool kokkulepitud tööaega mõne teise tööandja juures ega tohiks töötajat seetõttu halvasti kohelda. [...] **Osalevad** tööandjad **ja muud osalevad üksused** peaksid

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/98/EL kolmandate riikide kodanikele liikmesriigis elamist ja töötamist võimaldava ühtse loa taotlemise ühtse menetluse ning liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandatest riikidest pärit töötajate ühiste õiguste kohta (ELT L 343, 23.12.2011, lk 1–9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/98/oj>).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/36/EL kolmandate riikide kodanike hooajatöötajatena riiki sisenemise ja seal viibimise tingimuste kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 375, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/36/oj>).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2021. aasta direktiiv (EL) 2021/1883, mis käsitleb kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemist ja seal elamise tingimusi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 2009/50/EÜ (ELT L 382, 28.10.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/1883/oj>).

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/801 kolmandate riikide kodanike teadustegevuse, õpingute, praktika, vabatahtliku teenistuse, õpilasvahetusprogrammides või haridusprojektides osalemise ja *au pair*'ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 132, 21.5.2016, lk 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/801/oj>).

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1152 läbipaistvate ja prognoositavate töötingimuste kohta Euroopa Liidus (ELT L 186, 11.7.2019, lk 105, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1152/oj>).

teenuste osutamise raames töötajaid lähetades järgima **igas olukorras** direktiivi 96/71/EÜ,²¹ mida on muudetud direktiiviga (EL) 2018/957, **ja direktiivi (EL) 2020/1057**, eelkõige nendega kehtestatud töötingimuste osas [...]. **Osalevad tööandjad ja muud osalevad üksused peaksid järgima ka asjakohast kohtupraktikat, näiteks kohustust, mille kohaselt võib kolmandatest riikidest pärit töötajaid lähetada mõnda liikmesriiki ainult siis, kui nad töötavad seaduslikult ja alaliselt sisenemisliikmesriigis, ning võtma samuti arvesse vastuvõtva liikmesriigi asjakohaseid õigusnorme.**

(23a) Liikmesriigid peaksid tagama, et kõik ELi talendireservis osalevad tööandjad ja muud üksused järgivad asjakohaseid liidu ja riigi õigusnorme ja tavasid, mis käsitlevad kolmandate riikide kodanike kaitset ebaõiglase värbamise, nõuetele mittevastavate töötingimuste ja diskrimineerimise eest. ELi talendireservi riiklik kontaktpunkt vastutab nendele osalevatele või osalenud tööandjatele ja muudele üksustele ELi talendireservi IT-platvormile juurdepääsu andmisest keeldumise, nende juurdepääsu peatamise või tühistamise eest, kellega seoses on ELi talendireservi riiklikule kontaktpunktile teatatud asjaomaste õigusnormide ja tavade rikkumisest. Liikmesriigid peaksid sätestama, et asjaomaste liidu ja siseriiklike õigusnormide või tavade tööandjapoolse rikkumise korral ei peatata ega tühistata nende rendiagentuuride, tööjõudu vahendavate asutuste ja eratööhõivebüroode osalemist ELi talendireservis, kes on täitnud oma hoolsuskohustuse seoses riigi õigusnormides määratletud aspektidega. Selliste meetmete puhul tuleks võtta arvesse asjaomase liikmesriigi konkreetseid olusid.

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiiv 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega (EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1996/71/oj>).

(24) Kvaliteetse sobitamise tagamiseks peaksid kolmandatest riikidest pärit registreeritud tööotsijad ning [...] **osalevad** tööandjad **ja muud osalevad üksused** saama tutvuda soovitatud registreeritud tööotsijate profiilide ja vabade töökohtade loeteluga, mis põhineb tööotsijate oskuste, kvalifikatsioonide ja töökogemuste sobivusel vaba töökohta jaoks. See loetelu koostatakse ELi talendireservi IT-platvormi automaatse sobitamise vahendi abil.

(24a) Osalevad tööandjad ja muud osalevad üksused peaksid õiglase värbamise tagamiseks püüdma viia läbi kandidaatide põhjaliku valikumenetluse ja tööotsijate profiilide ja kvalifikatsioonide esialgse hindamise ning tööotsija vabale ametikohale sobivuse hindamise.

(25) ELi talendireservi platvorm peaks vastama tööturul kindlaks tehtud vajadustele ning seda ei tohiks kasutada olemasoleva tööjõu ümberpaigutamiseks või negatiivseks mõjutamiseks või muul viisil inimväärse töö või ausa konkurentsi kahjustamiseks. Selleks et liikmesriikide jõupingutusi praeguse ja tulevase tööjõupuuduse probleemi lahendamisel paremini toetada, peaks ELi talendireserv keskenduma konkreetsetele kutsealadele kõigil oskuste tasemetel, võttes aluseks kõige levinumad tööjõupuudusega kutsealad liidus ning need kutsealad, mis aitavad vahetult panustada rohe- ja digipöördesse, nagu need on esitatud käesoleva määruse lisas. Selleks et kohandada vabu töökohti riikide tööturgude **ja rändepoliitika** konkreetsetele vajadustele ja võttes lähtealuseks lisas esitatud loetelu kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealadest, tuleb osalevatel liikmesriikidel lubada teatada ELi talendireservi sekretariaadile konkreetsete tööjõupuudusega kutsealade loetellu lisamisest või nende loetelust eemaldamisest. **Liikmesriigid võivad otsustada, et kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelu kohandamine peab olema kooskõlas konkreetsete tööturu vajadustega riigi või piirkonna tasandil. Konkreetsete piirkondlike tööturu vajaduste korral võivad liikmesriigid otsustada, et ELi talendireservi riiklik kontaktpunkt vastutab vabade töökohtade ELi talendireservi IT-platvormil avaldamisel nende filtreerimise eest, nii et need vastaksid asjakohasele piirkondlikule mõõtmele.** Sellised teated peaksid mõjutama üksnes asjaomase liikmesriigi esitatud vabade töökohtade ja vastavate kandidaatide sobitamist. Kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelu ega liikmesriikide teated ei tohiks mõjutada liidu kodanike eelistamise põhimõtet **ning tööturu olukorra kontrollimist, kui see on riigi õiguse kohaselt kohaldatav.**

- (26) Osalevad liikmesriigid peaksid tegema kolmandatest riikidest pärit tööotsijatele ning tööandjatele **ja muudele üksustele, kes on huvitatud talendireservis osalemisest**, teabe ELi talendireservi ja selle toimimise kohta, ning eelkõige teabe osalevate liikmesriikide pädevate asutuste kohta hõlpsasti kättesaadavaks. See teave peaks hõlmama ka ELi talendireservis osalemise tingimusi ja menetlusi. **Osalevad liikmesriigid peaksid andma ELi talendireservi IT-platvormil teavet selle kohta, millistel üksustel on lubatud vabu töökohti ELi talendireservi IT-platvormil avaldada.**
- (27) ELi talendireservi sekretariaat peaks tagama, et ELi talendireservi IT-platvormil oleks hõlpsasti kättesaadav teave sisserändemenetluste, kvalifikatsiooni tunnustamise ja oskuste valideerimise, kolmandate riikide kodanike õiguste **ja kohustuste**, elu- ja töötingimuste, [...] tööjõu ekspluateerimise ja ebaõiglase värbamise juhtumite korral kättesaadavate õiguskaitsemehhanismide **ning väljaspool liitu elavate rahvusvahelist kaitset vajavate tööotsijate jaoks täiendavate töövõimaluste kontekstis kättesaadavate toetusmeetmete kohta** osalevates liikmesriikides. ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid peaksid esitama asjakohase teabe ELi talendireservi sekretariaadile, et võimaldada selle teabe avaldamist ELi talendireservi IT-platvormil. **Sellega seoses peaks liikmesriikidel olema võimalik viidata olemasolevatele riigi või liidu tasandi teabeallikatele.** [...]

- (28) ELi talendireservi IT-platvormil esitatav teave tuleks teha kättesaadavaks vähemalt osalevate liikmesriikide ametlikes keeltes. **ELi talendireservi sekretariaat võib uurida võimalust integreerida ELi talendireservi IT-platvormile mehhanisme sisu automaatseks tõlkimiseks teistesse keeltesse.**
- (29) Euroopa Liidu delegatsioonid peaksid toetama kolmandatest riikidest pärit töötajate teavitamist ELi talendireservist ja selle toimimisest ning talendireservis osalevatest liikmesriikidest.
- (29a) Liikmesriigid võivad otsustada, et avalikud tööturuasutused on ELi talendireservi riikliku kontaktpunkti osa ning et ELi talendireservi riikliku kontaktpunkti raames vastutavad avalikud tööhõiveasutused vabade töökohtade ELi talendireservi IT-platvormil avaldamise eest ühtse koordineeritud kanali kaudu. Kui avalik tööturuasutus on vaba töökohta avalikustanud ja selle tulemusena on see avaldatud EURESe portaalis, võib ELi talendireservi riiklik kontaktpunkt talendireservis osalemisest huvitatud tööandja või muu üksuse taotlusel avaldada kõlbliku vaba töökohta ELi talendireservi IT-platvormil.**

(30) [...] ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid **peaksid pakkuma kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajatele, kes on valitud ELi talendireservis välja kuulutatud vabale töökohale, osalevatele tööandjatele ja muudele osalevatele üksustele [...] standardset konkreetset teavet. [...] Kõnealune konkreetne teave peaks sisaldama** teavet töötamiseks välja antavate viisade ja elamislubade kohta osalevas liikmesriigis, kaasa arvatud kolmandate riikide kodanike õiguste ja kohustuste kohta, nagu juurdepääs sotsiaalhüvitistele, arstiabile, haridusele ja eluasemele. [...] **Konkreetset** teavet **tuleks anda** perekonna taasühinemise menetluste ja pereliikmete õiguste kohta ning tutvustada vastuvõtjariigis juba rakendavaid integreerimist hõlbustavaid meetmeid, nagu keelekursused ja kutseõpe. See teave peaks hõlmama ka teavet osalevates liikmesriikides kehtiva **kaebuste esitamise mehhanismi ja** õiguskaitsemehhanismi kohta, mida saab kasutada tööalase ärakasutamise ja ebaausate värbamistavade juhtude korral. **Registreeritud töötajad, kes on valitud talendireservis avaldatud vabale töökohale ja on kõlblikud saama selles liikmesriigis rahvusvahelist kaitset vajavatele isikutele ette nähtud täiendavaid töövõimalusi, peaksid riiki saabumisel saama asjakohaselt ELi talendireservi riiklikult kontaktpunktilt konkreetset teavet, sealhulgas reisidokumendi saamise ja integratsioonitoetuse kohta.** ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid peaksid andma [...] **osalevatele** tööandjatele **ja muudele osalevatele üksustele** teavet nende õiguste ja kohustuste kohta seoses sotsiaalkindlustuse, aktiivsete tööturumeetmete, maksustamise, töölepingutega seotud aspektide, pensioniõiguste ja ravikindlustusega.

(30a) Liikmesriigid peaksid andma registreeritud töötsijatele, kes on valitud ELi talendireservis avaldatud vabale töökohale, standardset konkreetset teavet, sealhulgas viidates olemasolevatele allikatele. Lisaks peaks riiklikel kontaktpunktidel olema võimalik viidata asjakohastele teabeallikatele ja/või pädevatele asutustele.

(31) Käesoleva määruse eesmärgi saavutamiseks tuleks tagada ELi seadusliku rände *acquis*' tõhus [...] **kohaldamine, eelkõige riigi õiguse kohased normid ja menetlused liikmesriigis töötamiseks välja antava tööloa ja elamisloa saamiseks. Käesolev määrus ei tohiks ka mõjutada liikmesriikide õigust otsustada selle üle, kui palju lubada oma territooriumile kolmandate riikide kodanikke, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 79 lõikes 5. [...]**

(31a) ELi talendireservi põhieesmärk on toetada väljaspool liitu elavate kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötsijate värbamist ning osalevates liikmesriikides asuvate osalevate tööandjate ja muude osalevate üksuste vabade töökohtade avalikustamist. Seetõttu peaks ELi talendireservi sekretariaat andma ELi talendireservi IT-platvormil selget teavet, et kolmandatest riikidest pärit töötsijate registreerumine ELi talendireservis ja nende ELi talendireservi IT-platvormi kaudu vabale töökohale valimine ei garanteeri, et valikuprotsessi lõppedes väljastab osaleva tööandja või muu osaleva üksuse asukohaliikmesriigiks olev osalev liikmesriik tööloa, viisa või elamisloa.

(31b) Selleks et osalevatel tööandjatel **ja muudel osalevatel üksustel** oleks liidust väljaspool elavaid kolmandatest riikidest pärit töötajaid lihtsam ja kiirem värvata, võivad osalevad liikmesriigid lisaks kehtestada kiirendatud sisserändemenetlused, eelkõige seoses töötamiseks välja antavate viisade ja elamislubade [...] väljastamisega ning erandi tegemisega liidu kodanike eelistamise põhimõttest **ja/või tööturu olukorra kontrollimise nõudest**. [...] **Nende** kiirendatud sisserändemenetluste **liikmesriikides** rakendamise tasid võiks [...] **vahetada** ELi talendireservi juhtrühmas [...].

(31c) Lisaks on liikmesriikidel õiglaste liikuvusnormide tagamiseks, võttes arvesse muude osalevate üksuste majandustegevusega seotud konkreetset küsimust, võimalik nõutaval juhul ühe või mitme liikmesriigi ja vajaduse korral kontrolliteenistuste taotlusel seada sisse erikord muude osalevate üksuste tegevuse jälgimiseks seoses oma territooriumil viibivate liikuvate kolmandate riikide töötajate seirega.

(32) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt seada sisse kogu liitu hõlmav platvorm, mille abil leevendada liidu tasandil tööjõupuudust selle läbi, et hõlbustatakse kolmandate riikide kodanike värbamist töötamiseks ELi-ülese tööjõupuudusega kutsealadel, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, sest neil puuduvad tõhusad kanalid ja nad ei ole maailmas piisavalt nähtavad, küll aga saab neid eesmarke asjaomase tegevuse ulatuse tõttu saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kooskõlas samas artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev määrus kaugemale sellest, mis on kõnealuse eesmärgi saavutamiseks vajalik.

- (33) Käesoleva määruse eesmärgi täitmiseks ehk **õiglase** rahvusvahelise värbamise hõlbustamiseks tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva määruse muutmiseks seoses lisaga, milles esitatakse kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelu. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes²² sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (34) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011²³.

²² Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

- (35) [...] Kolmandatest riikidest pärit töötajate andmevahetuse, andmevormingute, vabade töökohtade vormingute ja profiilivormingute tehniliste standardite vastuvõtmiseks ja ajakohastamiseks tuleks kasutada kontrollimenetlust. Kontrollimenetlust tuleks kasutada ka selleks, et võtta vastu tehnilised standardid töödeldavate isikuandmete alamkategoriate vastuvõtmiseks, vastutavate töötajate kohustused, sealhulgas eeskirjad, millega reguleeritakse volitatud töötaja või volitatud töötajate võimalikku kasutamist, samuti isikuandmete juurdepääsu tingimused ja registreeritud töötajate võimalus piirata ELi talendireservi IT-platvormil juurdepääsu oma isikuandmetele.
- (36) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse põhimõtteid, mida tunnustatakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas vastavalt ELi lepingu artiklile 6.
- (37) Osalevad liikmesriigid peaksid käesolevat määrust rakendama täielikus kooskõlas kõigi ELi põhiõiguste hartast tulenevate kohustustega, eelkõige diskrimineerimata kedagi soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste tunnuste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel. Tagada tuleks heade ja õiglaste töötingimuste austamine ning noorte kaitse töö.

- (38) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (39) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Iirimaa [**5. märtsi 2024. aasta** kirjaga] teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesoleva määrusega luuakse kõigile liikmesriikidele kättesaadav ELi talendireserv, et hõlbustada väljaspool liitu elavate kolmandatest riikidest pärit töötajate värbamist.
2. Käesoleva määrusega sätestatakse normid järgmise kohta:
 - a) asutused, mis vastutavad ELi talendireservi haldamise ja toimimise eest, ning nende asutuste vaheline koostöö;
 - b) ELi talendireservi IT-platvormi ja seotud tugiteenuste toimimine;
 - c) kolmandatest riikidest pärit töötajate ning liikmesriikides asuvate tööandjate **ja muude üksuste** ELi talendireservis osalemise tingimused ja kord;
 - d) talendipartnerluse **või kolmandas riigis oskuste arendamist ja valideerimist käsitleva riikliku raamistiku raames konkreetset toetust saanud [...]** kolmandatest riikidest pärit töötajate värbamise hõlbustamine.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse väljaspool liitu elavate kolmandatest riikidest pärit töötajate ja osalevates liikmesriikides asuvate **osalevate** tööandjate **ja muude osalevate üksuste** suhtes.

Artikkel 3

Osalemine ja selle lõpetamine

1. Iga liikmesriik võib teha igal ajal otsuse osaleda ELi talendireservis. Liikmesriik teatab oma otsusest komisjonile hiljemalt üheksa kuud enne kuupäeva, millest alates ta kavatses osaleda, **ning toob välja, mis liiki üksustel on lubatud ELi talendireservi IT-platvormil vabu töökohti avaldada**. Alates osalemise esimesest päevast võib selles liikmesriigis asuvate tööandjate **ja muude üksuste** vabad töökohad **avaldada** ELi talendireservi IT-platvormil [...].
 - 1a. **Osalev liikmesriik võib ELi talendireservis osalemise igal ajal lõpetada. Liikmesriik teatab oma otsusest komisjonile hiljemalt kuus kuud enne kuupäeva, millest alates ta kavatses osalemise lõpetada.**

Alates teatamise päevast ei avaldata ELi talendireservi IT-platvormil enam selles liikmesriigis asuvate osalevate tööandjate ja muude osalevate üksuste vabu töökohti.

Kui liikmesriik lõpetab ELi talendireservis osalemise esimese kahe aasta jooksul, kaasneb sellega kuni osalemise lõpetamise kuupäevani eraldatud kõikide liidu rahaliste vahendite tühistamine või tagasinõudmine. Pärast kahte aastat osalemist kaasneb liikmesriigi osalemise lõpetamisega nende liidu rahaliste vahendite tühistamine või tagasinõudmine, mis on juba makstud osalemise lõpetamisele järgneva perioodi eest kooskõlas kohaldatavate normidega.
2. Teave osalevate liikmesriikide kohta tehakse ELi talendireservi IT-platvormil avalikult kättesaadavaks.

Artikkel 4

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „osalevad liikmesriigid“ – ELi talendireservis osalevad liikmesriigid;
- 2) „kolmandast riigist pärit töötaja“ – väljaspool liitu elav isik, kes ei ole liidu kodanik ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses ja kes otsib liidus tööd;

3) [...]

3a) „osalev tööandja“ – tööandja, kelle vabad töökohad on avaldatud ELi talendireservi IT-platvormil, nagu need on edastanud tööandja asukohaliikmesriigi riiklik kontaktpunkt;

3b) „muu osalev üksus“ – rendiagentuur, eratööhõivebüroo või tööjõudu vahendav asutus, kelle vabad töökohad on avaldatud ELi talendireservi IT-platvormil, nagu need on edastanud asjaomase muu osaleva üksuse asukohaliikmesriigi riiklik kontaktpunkt;

4) „profiil“ – teave, mille kolmandast riigist pärit töötaja esitab standardse andmevormiga, kui ta otsib tööd ELi talendireservi IT-platvormi kaudu;

5) „ühtne koordineeritud kanal“ – IT-teenus, mis on loodud vabade töökohtade edastamiseks osalevatest liikmesriikidest ELi talendireservi IT-platvormile, kasutades ühtset süsteemi ja vajalikku tehnilist taristut.

5a) „vaba töökoht“ – tööpakkumine, mis võimaldaks välja valitud töötajal astuda töösuhtesse osalevas liikmesriigis, kus osalev tööandja või muu osalev üksus asub ja kus töötaja üldjuhul töötama hakkab.

II PEATÜKK IT-SÜSTEEMI ÜLESEHITUS

Artikkel 5

ELi talendireservi IT-platvorm

1. Luuakse ELi talendireservi IT-platvorm, et hõlbustada kolmandatest riikidest pärit töötajate värbamist.
2. ELi talendireservi IT-platvorm koosneb järgmistest osadest:
 - a) ühtne koordineeritud kanal, mis võimaldab osalevatel liikmesriikidel edastada vabad töökohad ELi talendireservi andmebaasi;
 - b) tehniline taristu, mis võimaldab osalevatest liikmesriikidest edastatud vabad töökohad ELi talendireservi andmebaasi vastu võtta;
 - c) tehniline taristu kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajate profiilide koondamiseks ja haldamiseks;
 - d) tehniline taristu, mis võimaldab ELi talendireservi riiklikel kontaktpunktidel ning [...] **osalevatel** tööandjatel **ja muudel osalevatel üksustel** otsida kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajaid ja registreeritud töötajatel otsida vabu töökohti;
 - e) automaatse sobitamise vahend;
 - f) turvaline sidekanal, mis võimaldab [...] registreeritud töötajatel ning **osalevatel** tööandjatel **ja muudel osalevatel üksustel** ELi talendireservi IT-platvormi raames suhelda.

3. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu andmevahetuse, andmevormingute, sealhulgas ESCO, vabade töökohtade vormingute ja tööotsijate profiilivormingute jaoks vajalikud tehnilised standardid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
4. Osalevad liikmesriigid ja artiklis 8 osutatud ELi talendireservi sekretariaat tagavad riiklike süsteemide ja ELi talendireservi IT-platvormi tehnilise koostalitlusvõime. ELi talendireservi sekretariaat tagab vajaduse korral liidese muude liidu tasandil pakutavate asjakohaste vahendite ja teenustega.

Artikkel 6

Isikuandmete töötlemine

1. ELi talendireservi sekretariaat võib töödelda kolmandatest riikidest pärit registreeritud tööotsijate ning [...] **osalevate** tööandjate **ja muude osalevate üksuste** isikuandmeid ainult sellises ulatuses, mis on vajalik tema artikli 8 kohaste ülesannete täitmiseks. Sel eesmärgil isikuandmeid töödeldes tegutseb ELi talendireservi sekretariaat vastutava töötlejana määruse (EL) 2018/1725 artikli 3 punkti 8 tähenduses.
2. ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid võivad töödelda [...] **osalevate** tööandjate **ja muude osalevate üksuste** ning kolmandatest riikidest pärit registreeritud tööotsijate isikuandmeid ainult sellises ulatuses, mis on vajalik nende artikli 10 kohaste ülesannete täitmiseks. Sel eesmärgil isikuandmeid töödeldes tegutsevad ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid vastutavate töötlejadena määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punkti 7 tähenduses.

3. Kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötsijate profiilid peavad sisaldama töötsija ees- ja perekonnanime, kontaktandmeid, sünniaega ja kodakondsust, teavet akadeemiliste ja kutsevalifikatsioonide, töökogemuse, muude oskuste ja keeleoskuse kohta. [...] **Osalevate** tööandjate **ja muude osalevate üksuste** vabade töökohtade pakkumised peavad sisaldama ees- ja perekonnanime ning kontaktandmeid.
4. ELi talendireservi sekretariaat ja ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid teavitavad kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötsijaid ning [...] **osalevaid** tööandjaid **ja muid osalevaid üksusi** nende isikuandmete töötlemisest, nende õigustest andmesubjektidena ning nende lõigete 6 ja 7 kohastest õigustest.
5. Käesoleva määruse kohaselt ELi talendireservi IT-platvormil registreeritud või sellele edastatud isikuandmed indekseeritakse, säilitatakse ja tehakse seal kättesaadavaks üksnes otsingu ja sobitamise eesmärgil. Kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötsijatel on õigus [...] piirata juurdepääsu oma isikuandmetele.
6. Kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötsijate profiilid, mida ei ole kahe aasta jooksul alates nende registreerimisest vaadatud, eemaldatakse või muudetakse anonüümseks ning vastavaid isikuandmeid ei säilitata. Kui profiilid on eemaldatud, võidakse jätkata piiratud hulga anonüümseks muudetud andmete säilitamist teadusuuringute ja statistika eesmärgil ning andmete väljavõtmiseks eesmärgiga parandada ELi talendireservi toimimist.

7. ELi talendireservi sekretariaat teeb kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötsijate andmed ning [...] **osalevate** tööandjate **ja muude osalevate üksuste** vabad töökohad kättesaadavaks ELi talendireservi IT-platvormil toimuvateks otsinguteks ja sobitamiseks.
8. Kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötsijate andmed on juurdepääsetavad ainult [...] **osalevatele** tööandjatele ja **muudele osalevatele üksustele ning** ELi talendireservi riiklikele kontaktpunktidele. [...] **Osalevate** tööandjate **ja muude osalevate üksuste** andmetele pääsevad [...] juurde kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötsijad ja ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid.
9. Komisjon võtab rakendusaktidega vastu täiendavad sätted töödeldavate ning vabade töökohtade ja töötsijate profiilide vormingutesse lisatavate isikuandmete ning vastutavate töötlejate kohustuste kohta, sealhulgas normid, millega reguleeritakse isikuandmete volitatud töötleja või volitatud töötlejate võimalikku kasutamist, samuti isikuandmete juurdepääsu tingimuste ja töötsijate võimaluse kohta piirata ELi talendireservi IT-platvormil juurdepääsu oma isikuandmetele. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

III PEATÜKK JUHTIMINE

Artikkel 7

Struktuur

1. ELi talendireserv koosneb järgmisest:
 - a) ELi talendireservi sekretariaat;
 - b) ELi talendireservi juhtrühm;
 - c) ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid.

Artikkel 8

ELi talendireservi sekretariaat

1. Komisjon tagab ELi talendireservi sekretariaadi.
2. Sekretariaadi ülesanne on
 - a) tagada ELi talendireservi üldine haldamine, sealhulgas ELi talendireservi tegevuse kavandamine ja koordineerimine;
 - b) luua ELi talendireservi IT-platvorm ja sellega seotud IT-teenused, mis on vajalikud reservi toimimiseks, ning neid hallata, eelkõige kasutades võimaluse korral liidu tasandil juba olemas olevat tehnilist taristut;
 - c) avaldada ELi talendireservi IT-platvormi kohta asjakohast teavet vastavalt artikli 3 lõikele [...]2, artikli 10 lõike 2 punktile f, artikli 12 [...] **lõikele** 7, artikli 14 lõikele 2 ja artikli 15 lõikele 2;

- d) valmistada ette ELi talendireservi juhtrühma koosolekud;
- e) koguda asjakohaseid andmeid ELi talendireservi toimimise jälgimiseks vastavalt artiklile 20;
- f) kutsuda kokku artiklis 10 osutatud ELi talendireservi riiklike kontaktpunktide võrgustiku korrapäraseid kohtumised, et vahetada teavet ja parimaid tavasid seoses käesoleva määruse tehnilise rakendamisega riikide tasandil.

Artikkel 9

ELi talendireservi juhtrühm

1. Moodustatakse ELi talendireservi juhtrühm. ELi talendireservi juhtrühma ülesanne on
 - a) toetada ELi talendireservi sekretariaati kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamisel vastavalt artiklile 14;
 - ab) hõlbustada osalevate liikmesriikide vahelist teabevahetust seoses kohandustega, mida nad teevad kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelus vastavalt artikli 15 lõikele 1;**
 - b) toetada ELi talendireservi sekretariaati ELi talendireservi tegevuse kavandamisel ja koordineerimisel;
 - c) hõlbustada artiklis 20 osutatud ELi talendireservi järelevalvetegevuseks vajalike andmete kogumist;
 - d) **vahetada** [...] kiirendatud sisserändemenetluse rakendamist **puudutavaid tavasid**, et vastavalt artiklile 19 lihtsustada kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajate värbamist.

2. ELi talendireservi juhtrühma kuuluvad ainult osalevad liikmesriigid. **Iga osalev liikmesriik määrab kaks esindajat, kellest üks on tööhõive valdkonna ja teine sisserände valdkonna ekspert.** Liikmesriigid, kes ei osale ELi talendireservis, võivad osaleda ELi talendireservi juhtrühma koosolekutel vaatelejatena.
3. ELi talendireservi juhtrühm tuleb kokku kaks korda aastas või konkreetse vajaduse korral. Koosolekuid kutsub kokku ja juhatab komisjon.
4. [...] Sotsiaalpartnerite liidu tasandi organisatsioonide esindajatel on õigus osaleda ELi talendireservi juhtrühma koosolekutel vaatelejatena. ELi talendireservi juhtrühm tagab, et tema koosolekutel osaleb kaks ametiühingu ja kaks tööandjate organisatsiooni esindajat. Need esindajad allkirjastavad kirjaliku avalduse, milles nad kinnitavad, et neil puudub huvide konflikt.

Artikkel 10

ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid

1. Iga osalev liikmesriik määrab **üksuse, mis toimib tema** ELi talendireservi riikliku kontaktpunktina. Osalevad liikmesriigid tagavad, et ELi talendireservi riiklik kontaktpunkt [...] **koosneb** asjaomaste **riiklike** tööhõive ja sisserände valdkonna asutuste **ekspertidest.** **Asjakohasel juhul võib ELi talendireservi riiklik kontaktpunkt lõikes 2 sätestatud ülesannete täitmise usaldada muudele riiklikele pädevatele asutustele.**
2. ELi talendireservi riikliku kontaktpunkti ülesanne on
 - a) hõlbustada ELi talendireservi IT-platvormi toimimist riiklikul tasandil kooskõlas artikliga 5;

- b) [...] **avaldata** vabad töökohad ühtse koordineeritud kanali kaudu ELi talendireservi IT-**platvormil** [...];
- c) **kohaldatavatel juhtudel** edastada ELi talendireservi sekretariaadile [...] kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelus tehtud kohandused vastavalt artiklile 15;
- d) pidada [...] **osalevate** tööandjate **ja muude osalevate üksuste** registrit;
- e) **keelduda osalevatele või osalenud tööandjatele või muudele üksustele juurdepääsu andmisest** või peatada **või tühistada** [...] **nende** juurdepääs **ELi talendireservi IT-platvormile** [...], kui asjakohaste artikli 13 lõike 3 kohaste õigusnormide ja tavade järgimise tagamise eest vastutavad riiklikud asutused teavitavad ELi talendireservi riiklikke kontaktpunkte, et **nad** on rikkunud asjaomaseid õigusnorme ja tavaid, **ja eemaldada seonduvad vabad töökohad ELi talendireservi IT-platvormilt**;

- f) anda teavet ELi talendireservi sekretariaadile **vastavalt artikli 17 lõikele 1** [...] ning [...] asjakohaseid andmeid ELi talendireservi järelevalveks, nagu on sätestatud artiklis 20;
- g) **anda** kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajatele, **kes on valitud ELi talendireservis avaldatud vabale töökohale**, ning [...] **osalevatele** tööandjatele **ja muudele osalevatele üksustele konkreetset teavet** kooskõlas artikli 17 **lõikega 2**.
3. ELi talendireservi sekretariaat kutsub ELi talendireservi riiklike kontaktpunktide võrgustiku raames korrapäraselt kokku kõigi osalevate liikmesriikide kontaktpunktid, et vahetada käesoleva määruse rakendamise seotud teavet ja parimaid tavasid.

IV PEATÜKK
KOLMANDATEST RIIKIDEST PÄRIT TÖÖTSIJATE
REGISTREERIMINE NING TÖÖANDJATE JA MUUDE ÜKSUSTE
OSALEMINE ELI TALENDIRESERVIS

Artikkel 11

Kolmandatest riikidest pärit töötsijate registreerimine ja nende juurdepääs

1. Kolmandatest riikidest pärit töötsijad [...] **loovad** Europassi profiili koostamise funktsiooni kaudu oma profiili, et registreeruda ELi talendireservi IT-platvormil.
2. Oma profiili saavad ELi talendireservi IT-platvormil registreerida vaid isikud, kes kinnitavad sõnaselgelt, et nende suhtes ei kohaldata kohtu- või haldusotsust, millega keelatakse mõnda liikmesriiki siseneda või seal viibida vastavalt selle liikmesriigi siseriiklikule õigusele, või liidu territooriumile sisenemise keeldu kooskõlas direktiiviga 2008/115/EÜ. **Sellega seoses valeandmeid esitanud töötsijate profiilid kustutatakse ELi talendireservi IT-platvormilt.**
3. ELi talendireservis registreeritud kolmandatest riikidest pärit töötsijate profiilid on nähtavad [...] **osalevatele** tööandjatele **ja muudele osalevatele üksustele.**
4. Kolmandatest riikidest pärit töötsijad, kes on ELi talendireservi IT-platvormil registreeritud, võivad seal otsida vabu töökohti.

Artikkel 12

Profiilide registreerimine ja kolmandatest riikidest pärit töötajate juurdepääs talendipartnerluste ning kolmandas riigis oskuste arendamist ja valideerimist käsitlevate riiklike raamistike kontekstis

1. Osalevad liikmesriigid, kes osalevad talendipartnerluses **või rakendavad riiklikku raamistikku, mis käsitleb oskuste arendamist ja valideerimist kolmandas riigis**, võivad otsustada tugineda ELi talendireservile, et hõlbustada asjaomasest kolmandast riigist pärit töötajate värbamist [...].
2. **[...] Need kolmandatest riikidest pärit töötajad, kes said talendipartnerluse raames konkreetset toetust, võivad siduda oma profiili talendipartnerlusega ja näidata ära sellega seoses arendatud ja valideeritud oskused. Sellised profiilid on ELi talendireservi IT-platvormil vastavalt tähistatud.**
3. **[...] Need kolmandatest riikidest pärit töötajad, kes said kolmandas riigis oskuste arendamist ja valideerimist käsitlevate riiklike raamistike raames konkreetset toetust, võivad siduda oma profiili nende raamistikega ja näidata ära sellega seoses arendatud ja valideeritud oskused. Sellised profiilid on ELi talendireservi IT-platvormil vastavalt tähistatud. [...]**

[...]

[...]

4. [...]

5. [...]

6. [...]

7. **ELi talendireservi sekretariaat avaldab ELi talendireservi IT-platvormil [...]** loetelu nendest kolmandatest riikidest ja osalevatest liikmesriikidest, kes osalevad talendipartnerluses. **ELi talendireservi sekretariaat avaldab ELi talendireservi IT-platvormil samuti loetelu riiklikest raamistikest, mis käsitlevad oskuste arendamist ja valideerimist kolmandas riigis, sealhulgas neis raamistikes osalevatest kolmandatest riikidest, ning teabe konkreetse toetuse kohta, mida antakse nende raamistike raames, mille osalevad liikmesriigid otsustasid ELi talendireserviga siduda.**

Artikkel 13

Tööandjate ja muude üksuste osalemine ELi talendireservis

1. ELi talendireservis osalemisest huvitatud tööandjad ja muud üksused [...] taotlevad oma asukohaliikmesriigi ELi talendireservi riiklikult kontaktpunktilt, et see [...] avaldaks nende vabad töökohad ELi talendireservi IT-platvormil.
2. ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid [...] avaldavad ELi talendireservi IT-platvormil vabad töökohad, mis

[...] kuuluvad artiklis 14 sätestatud kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelusse ja artikli 15 lõike 1 kohaselt loetelusse tehtavate [...] kohanduste hulka või nende vabade töökohtade hulka, mis on seotud [...] talendipartnerluste ning ELi talendireservi IT-platvormil loetletud kolmandas riigis oskuste arendamist ja valideerimist käsitlevate riiklike raamistikega;

[...]

Vabade töökohtade avaldamine ELi talendireservi IT-platvormil ei mõjuta liidu kodanike eelistamise põhimõtet ja tööturu olukorra kontrollimist.

3. [...] **Osalevad või osalenud** tööandjad **ja muud üksused** järgivad asjakohaseid liidu ja riigi õigusnorme ja tavasid, [...] **mis käsitlevad** kolmandate riikide kodanike kaitset ebaõiglase värbamise, nõuetele mittevastavate töötingimuste ja diskrimineerimise eest. Osalevad liikmesriigid võivad kooskõlas liidu õigusega kehtestada tööandjate **ja muude üksuste** ELi talendireservis osalemisele täiendavaid tingimusi, et tagada vastavus muudele asjakohastele riiklikele tavadele, kollektiivlepingutele ning Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni kehtestatud põhimõtetele ja suunistele.

[...] **Osalevad** tööandjad **ja muud osalevad üksused** ei nõua kolmandatest riikidest pärit registreeritud tööotsijatelt nende värbamise eest tasu.

4. [...] **Osalevate** tööandjate **ja muude osalevate üksuste** andmetele pääsevad [...] juurde kolmandatest riikidest pärit registreeritud tööotsijad ja ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid.

Vabad töökohad lakkavad viivitamata olemast ELi talendireservi IT-platvormil nähtavad, kui:

- a) **osalev tööandja või muu osalev üksus esitab riiklikule kontaktpunktile taotluse eemaldada nende vaba töökoht või kõik nende vabad töökohad, mis riiklikud kontaktpunktid on artikli 13 lõike 1 kohaselt ELi talendireservi IT-platvormil avaldanud;**
- b) **osalev tööandja või muu osalev üksus teatab kooskõlas artikli 13 lõikega 5 riiklikule kontaktpunktile, et ta on edukalt lõpule viinud registreeritud tööotsija värbamise konkreetsele vabale töökohale;**

- c) vabale töökohale ei ole leitud sobivat registreeritud tööotsijat ühe aasta jooksul;
- d) osaleva tööandja või muu osaleva üksuse asukohaliikmesriik teatab komisjonile ELi talendireservis osalemise lõpetamisest kooskõlas artikli 3 lõikega 1a. Need vabad töökohad ei ole enam nähtavad hiljemalt alates asjaomase liikmesriigi osalemise lõpetamise kuupäevast;
- e) riiklik kontaktpunkt teeb otsuse peatada või lõpetada osaleva tööandja või muu osaleva üksuse osalemine ja eemaldada tema mis tahes vaba töökoht või kõik tema vabad töökohad ELi talendireservi IT-platvormilt kooskõlas artikli 10 lõike 2 punktiga e;
- f) asjaomased kutsealad jäetakse kohandamise tulemusel kogu ELi hõlmavast tööpuudusega kutsealade loetelust välja kooskõlas artikliga 15.
5. [...] **Osalevad** tööandjad **ja muud osalevad üksused** märgivad põhjendamatu viivitusega ELi talendireservi IT-platvormil, et nad on edukalt lõpetanud kolmandatest riikidest pärit registreeritud tööotsijate värbamise konkreetsele vabale töökohale. Nende registreeritud tööotsijate profiilid ja täidetud vabad töökohad lakkavad automaatselt olemast ELi talendireservi IT-platvormil nähtavad **kooskõlas lõikega 4b**.
6. Ametiasutused, kes vastutavad osalevates liikmesriikides asjakohase õiguse ja asjakohaste tavade järgimise tagamise eest, teavitavad artikli 10 lõike 2 punkti e kohaldamise eesmärgil viivitamata ELi talendireservi riiklikke kontaktpunkte igast lõikes 3 sätestatud õiguse ja tavade rikkumisest.

Artikkel 14

Kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelu

1. Käesoleva määruse kohaldamiseks on lisas esitatud loetelu, mis sisaldab kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealaid ISCO-08 neljanumbrilisel tasandil.

Komisjonil on õigus võtta artiklis 21 osutatud korras vastu delegeeritud õigusakte lisa muutmiseks kooskõlas järgmiste kriteeriumidega:

- a) tööjõupuudusega kutsealad, mis on märkimisväärsel hulgal osalevates liikmesriikides ühised ning millest ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid on teatanud ELi talendireservi sekretariaadile vastavalt artikli 10 lõike 2 punktile c;
 - b) kutsealad, mis annavad vahetu panuse ELi rohe- ja digipöördesse ning mis muutuvad tõenäoliselt veelgi olulisemaks.
2. ELi talendireservi sekretariaat avaldab kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelu ELi talendireservi IT-platvormil.

Artikkel 15

[...] **Kohandused kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelus**

1. Osalevad liikmesriigid võivad otsustada lisada tööjõupuudusega kutsealad loetellu ISCO-08 neljanumbrilisel tasandil, et rahuldada oma konkreetseid tööturuvajadusi **riiklikul või piirkondlikul tasandil või täita oma rändepoliitika eesmärged**. Samuti võivad nad otsustada tööjõupuudusega kutsealad kogu ELi hõlmavast loetelust välja jätta, kui need ei vasta nende konkreetsetele tööturuvajadustele **riiklikul või piirkondlikul tasandil või nende rändepoliitika eesmärkidele**. Riigipõhised kohandused mõjutavad üksnes vabade töökohtade sobitamist asjaomases liikmesriigis.

ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid neis riikides, kes teatavad vastavalt artiklile 3 oma osalusest ELi talendireservis, teavitavad igast kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelu täiendamisest või sealt kutsealade väljajätmisest hiljemalt kolm kuud enne ELi talendireserviga ühinemist.

Osalevate liikmesriikide ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid teatavad igast kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelu täiendamisest või sealt kutsealade väljajätmisest kolme kuu jooksul pärast lisa muutmist.

ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid võivad teatada ELi talendireservi sekretariaadile kogu ELi hõlmavasse tööjõupuudusega kutsealade loetelusse täiendavalt lisatud ja sealt välja jäetud kutsealadest [...] **iga kuue kuu järel**.

2. ELi talendireservi sekretariaat avaldab kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelu kohandused, millest ELi talendireservi kontaktpunktid on teatanud, ELi talendireservi IT-platvormil.
3. ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid [...] **avaldavad** ELi talendireservi IT-platvormil ainult need vabad töökohad, mis vastavad kogu ELi hõlmavale tööjõupuudusega kutsealade loetelule, võttes arvesse lõikes 1 viidatud kohandusi.

Artikkel 16

Otsing ja sobitamine

1. ELi talendireservi IT-platvormil osalevad tööandjad **ja muud üksused** võivad otsida kolmandatest riikidest pärit registreeritud tööotsijaid ELi talendireservi IT-platvormi kaudu.
2. [...] **Osalevad** tööandjad **ja muud osalevad üksused** võivad kasutada ELi talendireservi IT-platvormil kättesaadavaid spetsiaalseid filtreid, et otsida [...] **nende** registreeritud tööotsijate profiile, **kes on saanud talendipartnerluse või kolmandas riigis oskuste arendamist ja valideerimist käsitleva riikliku raamistiku raames konkreetset toetust.**
3. [...] **Osalevatel** tööandjatel **ja muudel osalevatel üksustel** on juurdepääs loetelule, mis sisaldab soovitatud registreeritud tööotsijate profiile ja mis on loodud automaatse sobitamise vahendi abil ning mille aluseks on tööotsijate oskuste, kvalifikatsiooni ja töökogemuste sobivus vaba töökoha jaoks.
4. Kolmandatest riikidest pärit registreeritud tööotsijad võivad otsida ELi talendireservist vabu töökohti ja tutvuda automaatse sobitamise vahendi abil loodud soovitatud asjakohaste vabade töökohtade loeteluga.
5. **Automaatse sobitamise vahendi toimimine peab olema mittediskrimineeriv, õiguspärane ja õiglane.**

V PEATÜKK
TEABE ESITAMINE, [...] KAEBUSTE ESITAMISE HÕLBUSTAMINE JA
KIIRENDATUD SISSERÄNDEMENETLUSED

Artikkel 17

Teabe esitamine [...]

1. Osalevad liikmesriigid teevad ELi talendireservi ja selle toimimisega seotud teabe hõlpsasti kättesaadavaks. **Osalevad liikmesriigid teevad hõlpsasti kättesaadavaks teabe üksuste kohta, kellel on õigus avaldada vabu töökohti ELi talendireservi IT-platvormil kooskõlas artikli 3 lõikega 1.**

ELi talendireservi sekretariaat teeb ELi talendireservi riiklike kontaktpunktide toel ELi talendireservi IT-platvormil kättesaadavaks järgmise teabe:

- a) teave värbamis- ja sisserändemenetluste, kvalifikatsiooni tunnustamise ja oskuste valideerimise ning kolmandate riikide kodanike õiguste kohta, sealhulgas teave kasutusel olevate õiguskaitsemehhanismide ning osalevates liikmesriikides valitsevate elu- ja töötingimuste kohta;
- b) arusaadav selgitus kolmandatest riikidest pärit töötajatele selle kohta, et kui nende suhtes on tehtud kohtu- või haldusotsus, millega keelatakse neil mõnda liikmesriiki siseneda või seal viibida, või neile on kehtestatud sisenemiskeeld vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2008/115/EÜ, on neil keelatud kõigi liikmesriikide territooriumile siseneda ja seal viibida.

- ba) arusaadav selgitus selle kohta, et kolmandast riigist pärit töötajate registreerimine ELi talendireservis ei garanteeri, et julgeolekukontrollid on läbi viidud;**
- bb) arusaadav selgitus selle kohta, et kolmandatest riikidest pärit töötajate registreerumine ELi talendireservis ja ELi talendireservi IT-platvormi kaudu vabale töökohale valimine ei garanteeri, et valikuprotsessi lõppedes väljastab osaleva tööandja või muu osaleva üksuse asukohaliikmesriigiks olev osalev liikmesriik tööloa, viisa või elamisloa.**
- bc) arusaadav selgitus selle kohta, et osalevad tööandjad ja muud osalevad üksused ei nõua kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajatelt nende värbamise eest tasu.**

2. [...] ELi talendireservi riiklikud kontaktpunktid pakuvad kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajatele [...], **kes on valitud ELi talendireservis välja kuulutatud vabale töökohale, osalevatele** tööandjatele **ja muudele osalevatele üksustele [...]** **standardset konkreetset teavet**, eelkõige järgmise kohta:

- a) [...] riigi sisserändemenetlused, et saada valikuprotsessi lõppedes töötamiseks välja antav viisa või elamisluba;
- b) [...] perekonna taasühinemise menetlused ja pereliikmete õigused;

- c) [...] kolmandate riikide kodanike õigused ja kohustused, sealhulgas **töötingimused**, juurdepääs sotsiaalhüvitistele, arstiabile, haridusele, eluasemele, kvalifikatsiooni tunnustamisele, [...] kättesaadavad **õiguskaitsemehhanismid ja** kaebuste esitamise mehhanism vastavalt artiklile 18;
- d) [...] kolmandate riikide kodanike [...] vastuvõtvast liikmesriigis integreerimise **hõlbustamine**, näiteks keelekursused, kutseharidus ja -õpe ning muud integratsioonimeetmed;
- e) võimaluse korral **ja kooskõlas riigisisese tavaga** nende **riiklike pädevate** organisatsioonide kontaktandmed, kes pakuvad kolmandate riikide kodanikele värbamisjärgset abi.

[...]

Artikkel 18

Kaebuste esitamise hõlbustamine

1. **[...] Kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajatel on õigus teatada riiklikele kontaktpunktile kõigist [...] osalevate ja osalenud tööandjate ja muude üksuste poolsetest artikli 13 lõikes 3 sätestatud kohustuste ja tingimuste rikkumistest.**

Riiklikud kontaktpunktid edastavad kaebused pädevatele riiklikele asutustele.

[...].

Artikkel 19

Kiirendatud sisserändemenetlused

1. Osalevad liikmesriigid võivad **kooskõlas riigi õigusega** teha otsuse kehtestada kiirendatud sisserändemenetlus, mis võimaldab kiiremini värvata kolmandatest riikidest pärit registreeritud töötajaid, kes on valitud ELi talendireservis välja kuulutatud vabale töökohale.

[...]

VI PEATÜKK LÕPPSÄTTED

Artikkel 20

Järelevalvetegevus

1. ELi talendireservi sekretariaat jälgib kooskõlas artikli 8 lõike 2 punktiga e korrapäraselt ELi talendireservi toimimist. Eelkõige kogutakse järgmisi andmeid:
 - a) ELi talendireservi IT-platvormil registreeritud kolmandatest riikidest pärit töötajate profiilide arv ja liik;
 - b) ELi talendireservi IT-platvormil [...] **avaldatud** vabade töökohtade arv ja liik;
 - c) ELi talendireservi IT-platvormi külastuste arv;
 - d) ELi talendireservi kaudu hõlbustatud tööleidmistev arv;
 - e) [...]
 - f) ELi talendireservi **IT-platvormi** kaudu talendipartnerluste **või kolmandas riigis oskuste arendamist ja valideerimist käsitlevate riiklike raamistike** raames vahendatud [...] **tööleidmistev** arv.
2. ELi talendireservi sekretariaat paneb andmete kogumisele aluse vastavalt statistilistele mõistetele ja määratlustele ning vahetab teavet ja andmeid komisjoniga, et tagada käesoleva määruse alusel kogutud andmete kvaliteet ning Euroopa statistika koostamine ja kvaliteet.

3. ELi talendireservi sekretariaat kogub lõikes 1 osutatud andmeid ELi talendireservi riiklike kontaktpunktide ja ELi talendireservi juhtrühma toetusel.
4. **ELi talendireservi sekretariaat jälgib regulaarselt ELi talendireservi toimimist, võttes arvesse tööotsijatelt ning osalevatelt tööandjatelt ja muudelt osalevatelt üksustelt saadud tagasisidet ja nende kogemusi.**

Artikkel 21

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklis 14 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 14 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 14 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 22

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab käesoleva määrusega loodud komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 23

Aruandlus

1. Hiljemalt 31. detsembriks 2031 ja seejärel iga viie aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Euroopa Regioonide Komiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta.

Aruandes hinnatakse eelkõige määruse tulemuslikkust tööpuuduse ja oskuste nappuse käsitlemisel osalevates liikmesriikides ning värbamisprotsessi tulemuslikkust, sealhulgas õiglaste värbamistavade ning heade ja õiglaste töötingimuste austamise tagamist.

Artikkel 24

Jõustumine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Käesolev määrus on tervikuna siduv ja osalevates liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

LISA

Kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelu

ISCO kood	Kutseala
2142	Ehitusinsenerid
2151	Elektriinsenerid
2211	Üldarstid
2212	Eriarstid
2221	Õendusala tippspetsialistid
2411	Raamatupidajad
2511	Süsteemianalüütikud
2512	Tarkvara arendajad
2513	Veebi- ja multimeediaarendajad
2514	Rakenduste programmeerijad
2519	Tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud, mujal liigitamata
3113	Elektrotehniliste alade tehnikud
3221	Hooldusõed
5120	Kokad
5131	Ettekandjad ja kelnerid
5321	Hooldajad

7112	Müürsepad jms töölised
7114	Betoonijad, betoonpindade viimistlejad jms alade töölised
7115	Puusepad
7121	Katusekatjad
7123	Krohviijad
7126	Torulukksepad
7127	Õhukonditsioneeride ja külmutusseadmete mehaanikud
7212	Keevitajad ja leeklõikajad
7213	Lehtmetalli töötledjad
7214	Metallkonstruktsioonide valmistajad ja montöörid
7223	Tööpinkide seadistajad
7231	Mootorsõidukite mehaanikud ja lukksepad
7233	Põllumajandus- ja tööstusmasinate mehaanikud ning lukksepad
7411	Ehituselektrikud
7412	Elektriseadmete mehhaanikud ja paigaldajad
7511	Liha- ja kalatöötledjad jms töölised
8331	Bussi- ja trammijuhid
8332	Veoautojuhid
9112	Abilised ning koristajad kodudes, hotellides jms asutustes
3119	Füüsika-, keemia-, inseneriteaduse jms alade tehnikud, mujal liigitamata

2143	Keskkonnateaduste insenerid
2133	Keskkonnakaitse tippspetsialistid
2145	Keemiainsenerid
2144	Mehaanikainsenerid
3115	Masinaehitustehnikud
2141	Tööstus- ja tootmisinsenerid